

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

DENİZ KİRLİLİĞİNİN AZALTILMASINA YÖNELİK POLİTİKA

POLİTİKANIN AMACI

Bu politika, üniversite araştırma ve topluluk projeleri aracılığıyla deniz kirliliğini azaltacak çözümlerin geliştirilmesi ve deniz ekosistemlerinin korunması amacıyla hazırlanmıştır. Kampüs operasyonlarından kaynaklanan atıkların deniz ortamına ulaşmasının engellenmesi ve tüm paydaşlarla gerekli çalışmaların yürütülmesi ile deniz kirliliğinin azaltılması hedeflenmektedir.

POLİTİKANIN İLGİLİLİĞİ

İlgili Sürdürülebilir Kalkınma Amacı (SKA) Kriteri: Bu politika, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından öncelikli olarak şu hedeflerle ilişkilidir;

- SKA 6 (Temiz Su ve Sanitasyon)
- SKA 12 (Sorumlu Üretim ve Tüketim)
- SKA 13 (İklim Eylemi)
- SKA 14 (Sudaki Yaşam)

İlgili Metrikler:

- THE Impact Rankings
- UI GreenMetric

POLİTİKA KAPSAMI

Bu politika, karasal ve deniz ve denizcilik faaliyetlerden kaynaklanan kirleticilerin denize ulaşmasını engellemeye/azaltmaya ve üniversitenin deniz araştırmaları çalışmalarında deniz kirliliğinin engellenmesi ve farkındalık çalışmalarını da kapsar.

- **Hedef Kitle:** Öğrenciler, akademik ve idari personel, kampüs içi işletmeler, misafir araştırmacılar ve ziyaretçiler, kıyı bölgesinde yaşayan topluluklar ve deniz araştırmacıları bu politikanın hedef kitlesi içindedir.
- **Uygulama Alanları:** Öncelikli Karadeniz olmak üzere KTÜ tarafından araştırma yapılan deniz alanları, araştırma gemileri, deniz kıyısında bulunan yerleşkelerde, akademik ve toplumsal alanlarda, kampüs içerisindeki dereler/ırmaklarda bu politikanın ilkeleri uygulanır.

TEMEL İLKELER VE YASAL DAYANAKLAR

KTÜ, deniz kirliliğinin azaltılması konusunda aşağıdaki temel ilkelere bağlıdır:

- **Azaltma Yöntemleri ve Sürdürülebilirlik:** Deniz ve kıyı ekosistemlerinde kirliliğin azaltılmasına yönelik araştırmalarla doğal habitatların sürdürülebilirliği desteklenir.
- **Sürdürülebilir Yönetim ve İş Birliği:** Deniz kirliliğinin azaltılmasına yönelik çalışmalar ve araştırmalar için üniversite birimleri, ilgili iç ve dış paydaşlar ile iş birlikleri yapar.
- **Deniz Kirliliğinin İzlenmesi:** Araştırmaların yapıldığı denizlerin kirliliği düzenli olarak takip edilerek gerekli önlemler alınır.

- **Bilimsel Araştırma ve Eğitim:** Deniz ve kıyı ekosistemindeki kirliliğin belirlenmesi ve etkisinin azaltılması konusunda bilimsel araştırmalar teşvik edilir. Öğrenciler ve personel için seminerler ve derslerle farkındalık artırılır.
- **İzleme ve Raporlama:** Deniz kirliliği verileri ile habitat durumu düzenli olarak kaydedilerek değerlendirilir. Kirliliği azaltma eylemlerinin etkinliği ölçülerek gerektiğinde stratejiler güncellenir.
- **Yasal Dayanaklar:** Politika, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 5312 Sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanuna dayanmaktadır.

SORUMLULUKLAR VE ROLLER

Uygulayıcı Birimler:

- **Akademik Birimler ve Araştırma Merkezleri:** Sürmene Deniz Bilimleri Fakültesi ile Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü deniz kirliliğini düzenli olarak kontrol eder, gerekli süreçleri yürütür.
- **Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (UYGAR):** Deniz ve kıyı kesiminde bulunan kirliliği izleme ve eğitim faaliyetlerini yürütür.
- **Sıfır Atık Koordinatörlüğü:** Kampüs içi denize karışabilir atıkların belirlenmesi, izlenmesi ve azaltılması faaliyetlerini yürütür.
- **İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı:** Deniz kirliliğinin azaltılmasına yönelik proje ve araştırmalara ilişkin gerekli malzemelerin temini ile ilgili tedarik süreçlerini yönetir.

İzleme Birimleri ve Sorumluları

- **Rektörlük ve Senato:** Politikanın resmi onayını verir ve gerekli denetimleri yapar. Politikaya yönelik hedeflerin kurumsal önceliklere uygun şekilde gerçekleştirilmesini gözetir.
- **Araştırma Koordinatörlüğü:** Politikanın uygulanma ilerleyişini izler, performans göstergelerine ilişkin verileri toplar ve raporlar. Sürdürülebilirlik Birimi, UI GreenMetric ve THE Impact Rankings gibi sürdürülebilirlik endeksleri için gerekli verileri derler. Ayrıca politika kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçlarını analiz ederek iyileştirme önerileri geliştirir.
- **Kurumsal Gelişim ve Planlama Koordinatörlüğü (KGPK):** Politikanın sonuçlarını kurumsal performans göstergeleri sistemine entegre eder ve KTÜ Stratejik Planı hedefleriyle uyumunu sağlar.

UYGULAMA ADIMLARI

1. **Başlangıç Envanteri ve Hedef Belirleme:** Deniz ve kıyı kesimlerindeki kirliliğe ilişkin veriler toplanır, kayıt altına alınır ve kirliliği azaltıcı/engelleyici hedefler belirlenir.
2. **Planlama ve Tasarım Süreci:** İlgili takip ve azaltma programları hazırlanarak izleme periyotları ve sorumlu birimler belirlenir.
3. **Koruma ve İzleme Uygulamaları:** Kirliliğin tespiti yapılır, önlem alınır. Deniz ve kıyı habitatları korunur.
4. **İzleme, Raporlama ve İyileştirme:** Yapılan çalışmalar ve yürütülen projeler belirlenen performans göstergeleri çerçevesinde düzenli aralıklarla izlenir. Her yıl sonunda, ilgili birimler politika uygulamasının performansı değerlendirilir ve sonuçlar raporlanır. Hedeflere ulaşılamayan konularda politika uygulamalarında gerekli düzeltmeler yapılarak süreç iyileştirilir. Elde edilen ilerlemeler ve deneyimler tüm iç ve dış paydaşlarla paylaşılır.

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Gösterge	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Kirlilik izleme çalışmaları sayısı (Deniz)	Kirliliğin izlenmesi/azaltılmasına yönelik her yıl en az 1 projenin desteklenmesi	Konu ile ilgili KTÜ Bilimsel Araştırma Projeleri destekli proje başvuru/sonuçlarının kayıtları
Kirlilik izleme çalışmaları sayısı (İçsu ve Sahil)	Kirliliğin izlenmesi/azaltılmasına yönelik her yıl en az 1 projenin desteklenmesi	Konu ile ilgili KTÜ Bilimsel Araştırma Projeleri destekli proje başvuru/sonuçlarının kayıtları
Farkındalık etkinliği sayısı	Her yıl en az iki sahil temizleme etkinliğinin düzenlenmesi	Etkinlik programları ve resmi etkinlik kayıtları
Kampüs içerisinde tek kullanımlık plastik malzemelerin (pipet, pet şişe, vs.) azaltılması	2 yıl içerisinde kampüs içerisinde öğrencilerin şişelerine su doldurabilecekleri en az 4 su doldurma istasyonu kurulması hedeflenmektedir	Su doldurma istasyonlarının tesisleşme belgeleri
Deniz kirliliği ve kirlilik kaynakları ile ilgili yapılan bilinçlendirme amaçlı haberlerin artırılması	Her yıl en az 2 defa konu uzmanı üniversitemiz akademisyenlerinin basın açıklaması yapmalarının teşvik edilmesi	Haber ajansları ve sosyal medya platformlarındaki yayınlar.

DENETİM VE RAPORLAMA

- İzleme Sıklığı:** Performans göstergeleri yıllık değerlendirilir; ilgili göstergeler her yıl ilgili sorumlu birimler tarafından düzenli biçimde izlenir. Göstergelerdeki değerlerin yıl içindeki değişimleri tespit edilerek gerekli önlemler zamanında alınır.
- Raporlama Sıklığı:** Yıllık veriler; ilgili yılın bitimini takiben altı ay içinde sürdürülebilirlik raporlarına işlenir ve üniversitenin web sayfası üzerinden kamuoyu ile paylaşılır. Dört yıllık veriler ise bir sonraki stratejik planlama dönemine girdi oluşturacak şekilde derlenir. Ayrıca, her yıl elde edilen ilgili veriler UI GreenMetric ve diğer uluslararası sürdürülebilirlik endekslerine raporlanır.
- Dış Doğrulama:** İlgili göstergeler çerçevesinde üniversitenin performansını belgelemek amacıyla ulusal ve uluslararası sertifikasyon programlarına katılım sağlanır. Katılım programı ve kararı senato tarafından alınır. Bağımsız kuruluşlar tarafından gerçekleştirilecek denetimlerle politikanın uygulanması ve etkileri doğrulanır.
- Revizyon Koşulları:** Belirlenen performans göstergelerinin hedeflenen değerlerin %60'ına iki yıl üst üste ulaşamaması durumunda veya ulusal/uluslararası mevzuatlarda değişiklik durumunda; politika uygulayıcı birimler tarafından gözden geçirilir, revizyon önerileri hazırlanarak politika yeniden senato onayına sunulur.

YÜRÜRLÜK

Bu politika, KTÜ Senatosu tarafından onaylandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer. Üniversite birimleri, politika hükümlerine uymak ve uygulamakla yükümlüdür.